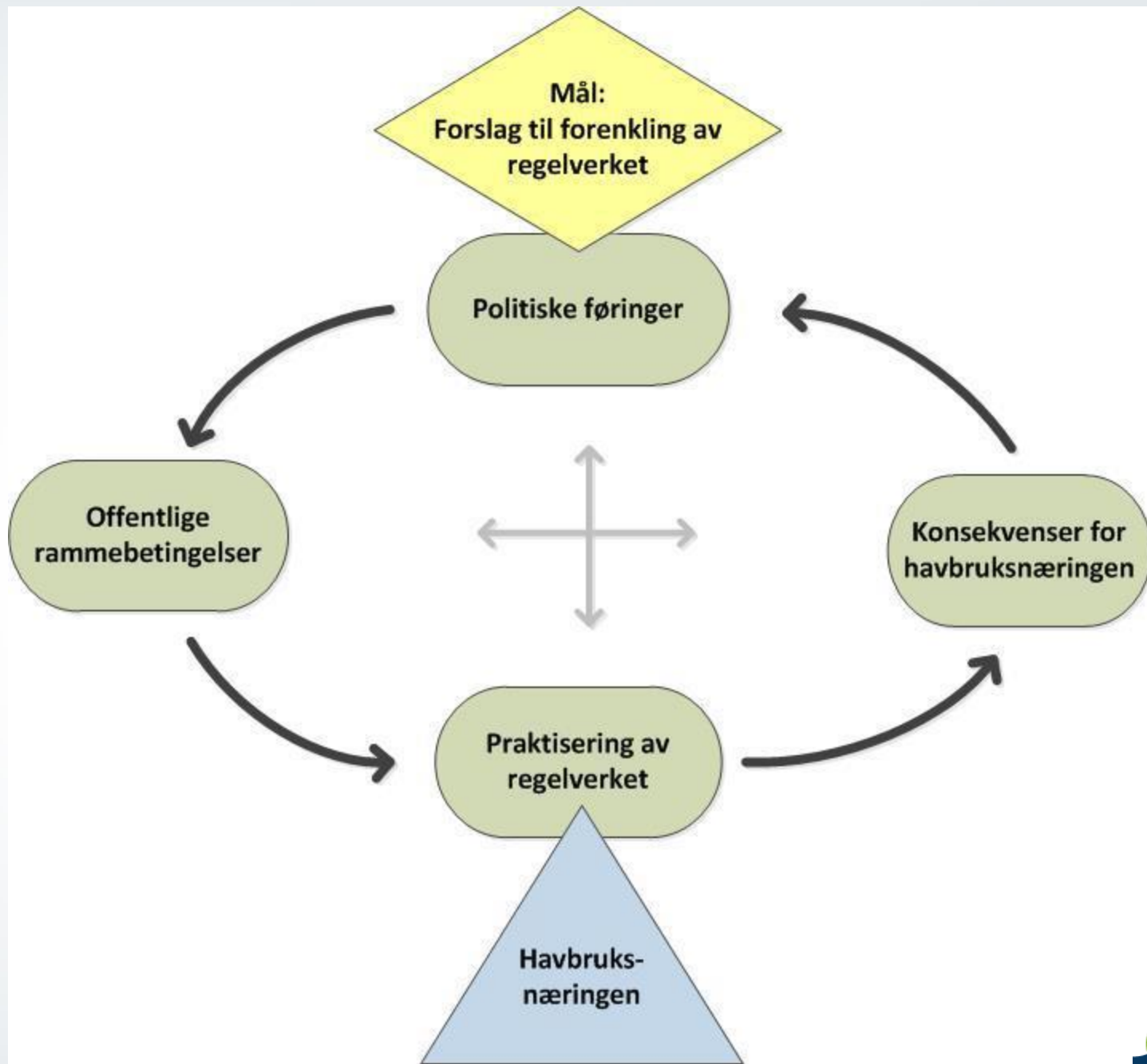

Effekter av rettslig rammeverk i havbruksnæringen - regelverksforenklinger

FHF prosjekt

Prosjektet skal se på hvordan faglig kunnskap og politiske føringer har lagt grunnlag for **beslutning** om, **utforming** av, og **praktisering** av dagens regelverk og som **hovedmål ende opp med forslag til forenklinger av dagens regelverk**, og anvendelsen av dette.

Mål: Forslag til forenkling av lovverket

WP1: Bærekraft og reguleringsmekanismene

- Bærekraftsprinsipper
- Rammevilkår og konkurransekraft
- Kompensasjon og legitimitet

WP2: Forvaltningspraksis

- Tolkning og håndtering
- Forutsigbarhet
- Konsekvenser og reaksjoner
- Myndighetsområde

WP3: Regelverkskonflikter og forenklingsgrunnlag

- Myndighetssektorer
- Regelverkskonflikter
- Skjønnsutøvelse
- Konsekvenser

- Bærekraftsprinsipper
- Rammevilkår og konkurransekraft
- Kompensasjon og legitimitet

WP 1 – Bærekraft og reguleringsmekanismene

- Har reguleringsmekanismene bidratt til å bremse opp eller stimulere utviklingen i havbruksnæringen i Norge?
- Se på reguleringsmekanismene og bærekraftprinsippene som i dag ligger til grunn for forvaltningen.
- Prinsippene for bærekraftregimet i havbruksnæringen: Hvordan har de oppstått, hvordan er de forankret, deres betydning for næringas aksept, konkurransekraft og fremtidige utvikling.

**WP1:
Bærekraft og
reguleringsmekanismene**

- Bærekraftsprinsipper
- Rammevilkår og konkurransekraft
- Kompensasjon og legitimitet

- Hva er havbruksnæringens/bedriftenes mulighet til å ivareta «grunnpilarene» i bærekraftbegrepet (økonomisk utvikling, sosial utvikling, miljø)?
- Forvaltningspraksis i forhold til politiske vedtak og føringer
- Har regelverket gitt næringen mulighet til å gi noe av avkastningen tilbake til samfunnet i form av ulike kompensasjonsordninger?

- Tolkning og håndtering
- Forutsigbarhet
- Konsekvenser og reaksjoner
- Myndighetsområde

WP 2 – Forvaltningspraksis

- Hvordan skjer håndtering av regelverket og hva er konsekvensene av denne for næringens muligheter for videre utvikling – herunder myndighetsutøvelse (straffereaksjoner)?
- Gir forvaltningspraksisen forutsigbare og langsiktige rammevilkår for næringen?
- Blir sykdommer, parasitter og andre problemer håndtert på en strategisk langsiktig måte?
- Er saksbehandling av isolerte enkeltlokaliteter en hensiktsmessig måte å forvalte næringen på?

**WP2:
Forvaltningspraksis**

- Tolkning og håndtering
- Forutsigbarhet
- Konsekvenser og reaksjoner
- Myndighetsområde

- Hvordan skjer skjønnsutøvelsen og i hvor stor grad er forvaltningen basert på skjønn?
- Skjer håndteringen av regelverket på ens/lik måte i hele landet? Er det regionale eller individuelle forskjeller?
- Hvilke prinsipper og kriterier for tildeling av tillatelser har vært fulgt, og hva har vært effekten av dette?

- Myndighetssektorer
- Regelverkskonflikter
- Skjønnsutøvelse
- Konsekvenser

WP 3 – Regelverkskonflikter og foreklingsgrunnlag

- Når og hvor kan slike «regelverkskonflikter» oppstå (eksempler på saker) og hvordan håndteres de dersom de oppstår?
- Hvordan skjer evt. skjønnsutøvelse?
- Hvilke konsekvenser har slike konflikter medført?
- Er oppgavefordelingen mellom sektormyndigheter optimal

Regjeringen har bebudet et arbeid med tanke på regelverksforenkling. Vi vil i prosjektet:

- Foreslå tiltak som kan gjøres for å forenkle regelverket som regulerer norsk havbruksnæring sine muligheter for videre utvikling og vekst
- Klargjøre mulige tiltak i forvaltningen relatert til samhandling, koordinering, og organisering.
- Vurdere om forenklingene kan bidra til mer effektivitet i forvaltningen og større forutsigbarhet for næringsutøverne med tanke på muligheter for videre utvikling i næringen?

**WP3:
Regelverkskonflikter og
forenklingsgrunnlag**

- Myndighetssektorer
- Regelverkskonflikter
- Skjønnsutøvelse
- Konsekvenser

Rettslig rammeverk for norsk havbruksnæring

Kartlegging av dagens status

Ann-Magnhild Solås, Bjørn Hersoug (UIT/NFH), Otto Andreassen, Ragnar Tveterås (UiS), Tonje C. Osmundsen (NTNU), Bjørn Sjørgård (Adv. Kyllingstad Klevland), Kine M. Karlsen, Frank Asche (UiS) og Roy Robertsen

I denne delrapporten fra prosjektet gis en oversikt over rammeverket for norsk havbruksnæring, og det er identifisert sentrale, mer overordnede utfordringer knyttet til utforming og praktisering av regelverket

Sentrale funn fra kartleggingen av dagens status over rammeverket kan oppsummeres som følgende:

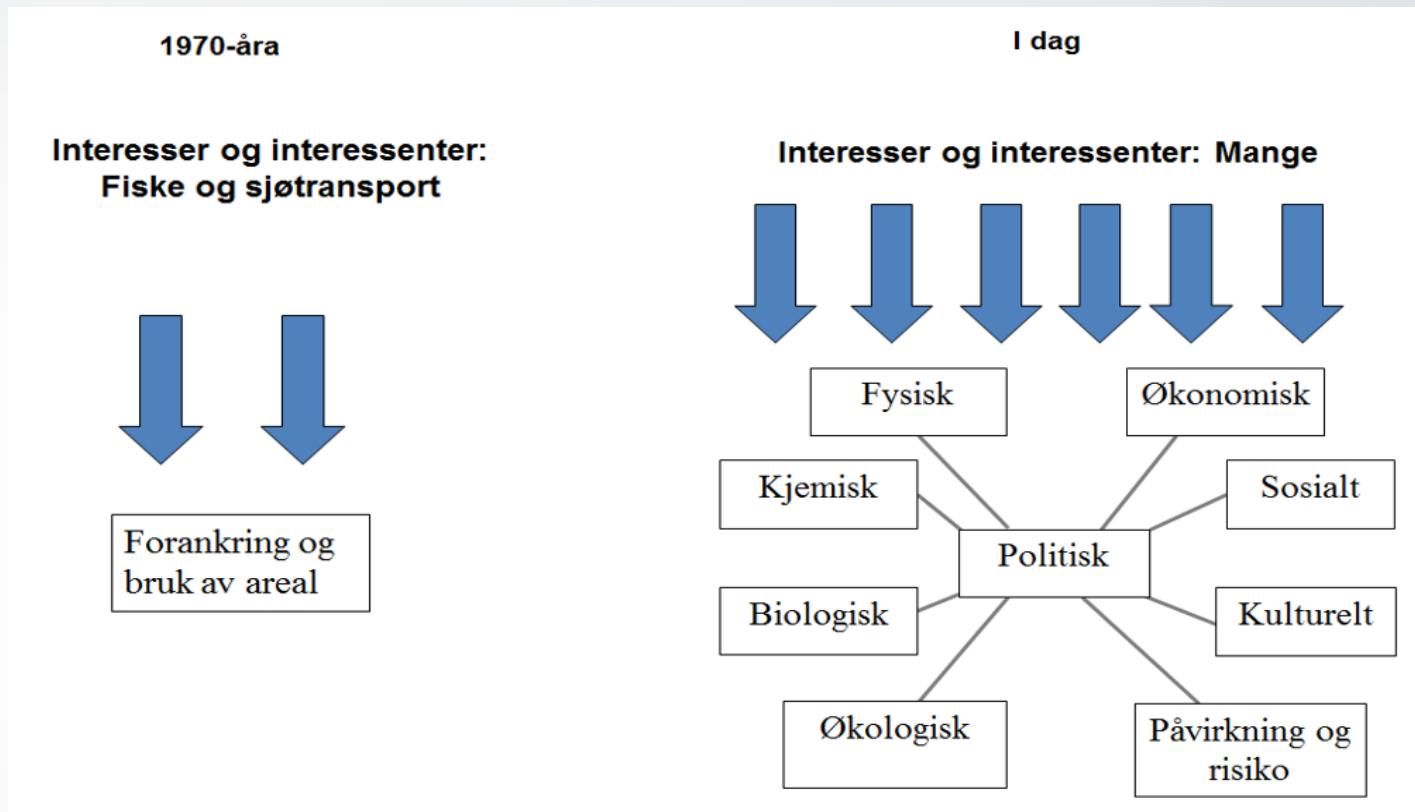
- Forvaltningssystemet er sektorisert, fragmentert og komplekst. De ulike sektorinteressene har en aktiv holdning til å beskytte de interessene de er satt til å ivareta, og en rekke særlover gir dem vetorett i forhold til akvakulturnæringen
- Dagens system synes i liten grad å ivareta behovet for en overordnet avveining av interesser. For eksempel kan en nektelse av etablering av akvakultur på en lokalitet isolert sett være riktig om spørsmålet kun vurderes ut fra miljøinteresser, mens en samlet vurdering av hensynet til f. eks utvikling av næringen, arbeidsplasser, bedre plassering av anlegget ut fra et smittespredningsperspektiv, kan tale for at anlegget likevel tillates etablert.

- Havbruksnæringens regelverk og forvaltningen omfattes av to ulike forvaltningssystemer;
  - den statlige instrumentelle sektorforvaltningen og
  - den kommunale forhandlingsbaserte arealforvaltningen
    - Det er til dels spenninger mellom disse nivåene, og manglende avpasninger kan være et hinder for gode løsninger relatert til f.eks. lokalitetsutnyttelser og lokalitetsstrukturer
- Mangelfulle og utdaterte veiledere og retningslinjer for sektormyndighetenes saksbehandlingen, innebærer til dels stort rom for skjønnsutøvelse, som kan føre til redusert forutsigbarhet og ulik behandling
- Det bør vurderes mulighetene for en mer samordnet forvaltningsstruktur som muliggjør en mer helhetlig forvaltning, hvor også hensyn til andre brukere og interesser i kystsonen inngår

- Havbruksforvaltningens bærekraftfokus er ensidig orientert mot miljømessig bærekraft, og på svært få miljøparametere
  - For å oppnå mål om bærekraftig utvikling bør det inngå flere parametere, og det er også nødvendig å ivareta hensynet til sosiale og økonomiske bærekraftsdimensjoner
- Regelverket og forvaltningen av havbruksnæringen er til dels fundamenterte på andre bærekraftsprinsipper enn for andre mat- og ressursbaserte næringer
  - Det kan innebære en negativ konkurransevridding. Det bør vurderes å legge til grunn mer næringsnøytrale bærekraftsprinsipper for våre mat- og ressursbaserte næringer

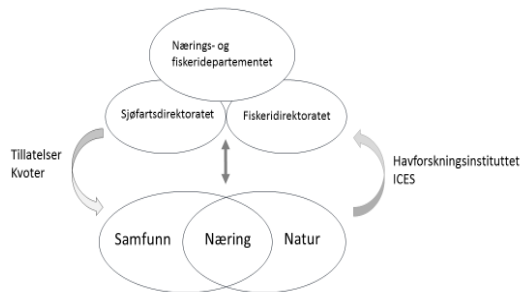
- Bestemmelsen for konsekvensutredninger innebærer ikke krav om å inkludere havbruksnæringens positive effekter
  - Dette bør inngå som et element i både lokalitetsvurderinger og arealplanleggingen, enten i konsekvensutredningsforskrift eller som presiseringen av i spesifikke retningslinjer eller veileder
- Det mangler relevante veiledere for konsekvensutredninger for havbruk på både tiltaks- og plannivå
- Regelverket innebærer at selv mindre justeringer av merder og anlegg krever en fullstendig lokalitetssøknad
  - Det innebærer en ressurs og tidskrevende prosess både for næringsutøver og forvaltning
  - Det bør vurderes forenklinger, eksempelvis klareringen av et gitt areal hvor oppdretter velge den nøyaktige plasseringen selv

Endring i interesser som skal ivaretas ved lokaliseringen av havbruksanlegg

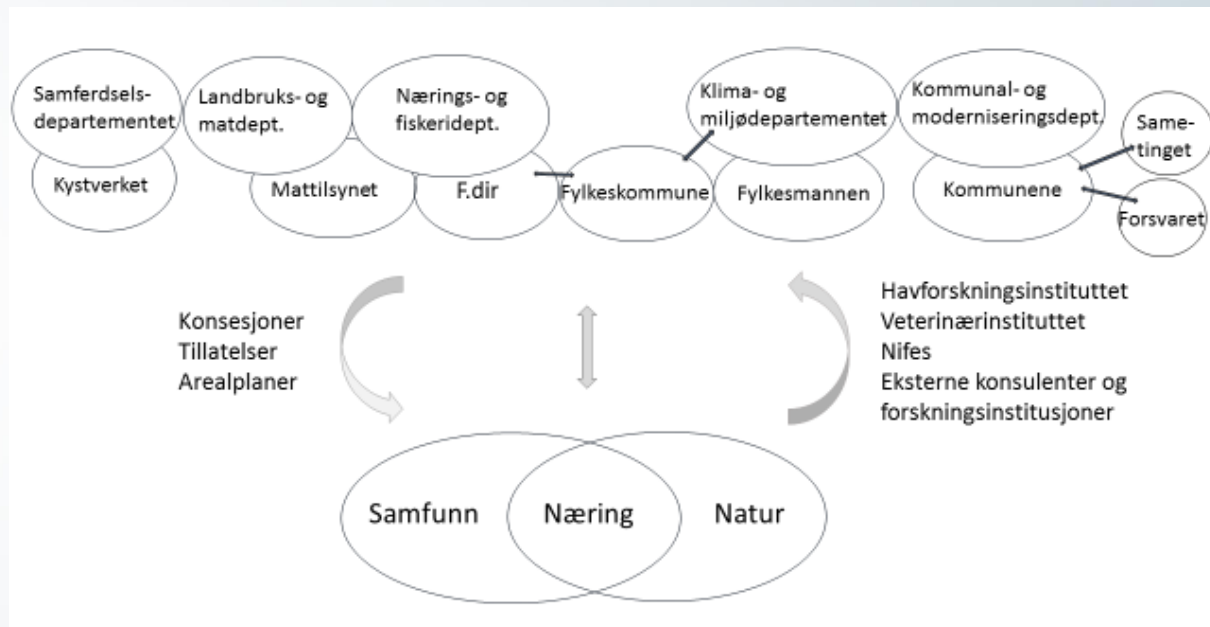
(Figur: Jahn Petter Johnsen)

Fiskeritillatelse

Forenklet skjematisk illustrasjon av den delen av forvaltningsorganisasjonen som er involvert, direkte eller indirekte, når tillatelser til å starte fiskeriaktivitet skal vurderes

Havbrukstillatelse

Forenklet skjematisk illustrasjon av den delen av forvaltningsorganisasjonen som håndterer tillatelser til å starte havbruksvirksomhet. Ved virksomhet som involverer uttak av ferskvann (slik som settefisktillatelser) er også NVE involvert.

Bærekraftsbegrepet for havbruksnæringen er ubalansert
og
politisk tåleevne styres hovedsakelig av miljødimensjonen

